

JUSTITS MINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. februar 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: PENO
Sagsnr.: 2022-0030-7058
Dok.: 2278549

Besvarelse af spørgsmål nr. 426 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 426 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. januar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 426 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Finder ministeren det rimeligt, at man kan begå vold mod politiet, narkotikakriminalitet eller lignende lovovertrædelser uden at blive varetægtsfængslet, og vil ministeren i forlængelse heraf sammen med Dansk Folkeparti støtte en ændring af reglerne for varetægtsfængsling, således at varetægtsfængsling som udgangspunkt altid anvendes ved politivold, vanvidsbilisme, narkotikakriminalitet og lignende lovovertrædelser?”

Svar:

1. Retsplejeloven giver allerede i dag mulighed for varetægtsfængsling i sager om f.eks. vold, vanvidsbilisme og narkotikakriminalitet.

Varetægtsfængsling forudsætter som udgangspunkt, at der er en begrundet mistanke om, at sigtede har begået en lovovertrædelse, som kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1. Herudover kræves, at der er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil unddrage sig strafforfølgingen (unddragelsesrisiko), vil begå ny kriminalitet (gentagelsesrisiko) eller vanskeliggøre efterforskningen (kollusionsrisiko), jf. § 762, stk. 1, nr. 1-3.

Endvidere er det en forudsætning, at lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af fængsel i mere end 30 dage, og at frihedsberøvelsen ikke vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3.

Hvis ovenstående betingelser er opfyldt, vil der kunne ske varetægtsfængsling, uanset hvilken straffebestemmelse der måtte være overtrådt.

Hvis der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at den sigtede har begået en række nærmere angivne grovere forbrydelser, kan der herudover ske såkaldt retshåndhævelsesarrest, selv om der ikke foreligger unddragelses-, gentagelses- eller kollusionsrisiko. Retshåndhævelsesarrest kan ske for lovovertrædelser, som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, hvis hensynet til retshåndhævelsen eller oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1. Lovens § 762, stk. 2, nr. 2, nævner herudover en række lovovertrædelser, der kan medføre retshåndhævelsesarrest, såfremt lovovertrædelsen

efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod. Bestemmelsen i § 762, stk. 2, nr. 2, nævner både en række lovovertrædelser, der kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, f.eks. straffelovens § 119, stk. 1 (vold og trusler mv. mod personer i offentlig tjeneste), og en række lovovertrædelser, der ikke kan, f.eks. straffelovens § 244, stk. 1 (simpel vold).

Retshåndhævelsesarrest er således ikke begrundet i efterforskningsmæssige hensyn, men i hensynet til befolkningens retsbevidsthed og den nødvendige alvor og konsekvens i retshåndhævelsen. Der er således en betingelse, at hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, samt at der skal foreligge en særligt bestyrket mistanke om, at den relevante forbrydelse er blevet begået.

2. Straffelovens § 191 om grov narkotikakriminalitet har en strafferamme på fængsel i indtil 10 år, som under visse omstændigheder kan stige til indtil 16 år. Overtrædelse af bestemmelsen vil således efter omstændighederne kunne medføre varetægtsfængsling efter reglerne om retshåndhævelsesarrest, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1.

Tilsvarende er der mulighed for at foretage retshåndhævelsesarrest i sager om almindelig og grov voldskriminalitet samt vold eller trusler om vold mod offentligt ansatte mv. under tjeneste, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mere end 60 dage, jf. henvisningen til straffelovens §§ 119, 119 b og 244-246 i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.

For så vidt angår vanvidskørsel vil der efter omstændighederne kunne foretages retshåndhævelsesarrest, hvis der f.eks. er tale om en overtrædelse af straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab, § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse eller § 252, stk. 1, om forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.

Herudover kan det oplyses, at strafferammen for bl.a. visse hastighedsovertrædelser ved lov nr. 534 af 27. marts 2021 blev forhøjet til fængsel i 1 år og 6 måneder. Det blev bl.a. forudsat, at sådanne overskridelser i førstegangstilfælde skal straffes med 20 dages ubetinget fængsel. I andengangstilfælde forudsættes en straf på 30 dages ubetinget fængsel og i tredjegangstilfælde 40 dages fængsel. Det blev i forbindelse med lovændringen anført,

at skærnelsen ville have den afledte konsekvens, at retsplejelovens regler om varetægtsfængsling blev mere relevante, jf. pkt. 2.1.2 og 2.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 127 af 27. marts 2021, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, s. 7 ff.

Rigsadvokaten har i forlængelse heraf opdateret Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Færdsel – Vanvidskørsel. Af afsnittets pkt. 2.1 fremgår følgende om anvendelse af varetægtsfængsling:

”I sager om vanvidskørsel skal anklageren overveje, om der er grundlag for varetægtsfængsling. Det vil navnlig være tilfældet, når kørslen indebærer en overtrædelse af straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab, § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse eller § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse.

Derudover kan der være grundlag for varetægtsfængsling i sager om:

- særlig hensynsløs kørsel efter færdselslovens § 118, stk. 10,
- gentagelsestilfælde ved overtrædelse af færdselslovens § 37, stk. 4, jf. § 118, stk. 11, nr. 1,
- gentagelsestilfælde af overtrædelse af færdselslovens §§ 42 eller 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, hvis hastigheden er 200 km i timen eller derover, jf. § 118, stk. 11, nr. 2,
- gentagelsestilfælde af overtrædelse af færdselslovens §§ 42 eller 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, hvis hastigheden overskrides med mere end 100 pct. ved kørsel på mere end 100 km i timen, jf. færdselslovens § 118, stk. 11, nr. 3,
- gentagelsestilfælde af chikanøs kørsel efter straffelovens § 119, stk. 4.

Anklageren skal i den forbindelse overveje, om betingelserne for varetægtsfængsling i øvrigt er opfyldt, herunder om lovovertrædelsen vil medføre en fængselsstraf af mere end 30 dages varighed. Det vil navnlig være tilfældet, hvis vanvidskørslen sker i gentagelsestilfælde, og/eller hvis der i forbindelse med vanvidskørslen har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven.”

Dermed er der, bl.a. med skærnelserne af straffene for vanvidskørsel, efter min opfattelse skabt en fornuftig ramme for anvendelse af varetægtsfængsling for sådanne lovovertrædelser.

På baggrund af ovenstående finder jeg ikke anledning til at foreslå ændringer i reglerne for varetægtsfængsling i sager om narkotikakriminalitet, vold og vanvidskørsel.